

Міжнародна науково-практична конференція "Перший Всеукраїнський з'їзд екологів"
Збірник тез доповідей.

УДК 338+620.91+504.75

Замкевич Б.М. (Україна, Біла Церква)

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НА ШЛЯХУ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ще у 1992 році на конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку була прийнята Концепція сталого розвитку, в основі якої лежить ідея узгодження керування трьома взаємозалежними сферами – економікою, екологією і соціальними процесами. Світове співтовариство визначило концепцію сталого розвитку як стратегію існування планети Земля на XXI століття. Європейське співтовариство у 1994 році схвалило Концепцію сталого розвитку як визначальну.

Сутність людського розвитку полягає у розширенні кола можливостей щодо варіантів вибору людини: її спроможність прожити довге та здорове життя, що характеризується очікуваною тривалістю життя (або станом захворюваності населення), мати гідний рівень життя (характеризується скоригованим ВВП на душу населення, тобто купівельною спроможністю населення). Очевидно, що людський розвиток (якість життя) населення характеризується також і багатьма іншими ознаками: освіченість, чистота навколишнього середовища, інтерес до творчої роботи, безпечність життя громадян, наявність гідної роботи, наявність свободи і громадського життя тощо. Різноманітність ознак життя ускладнює зведення їх до однозначного вираження, що необхідно для зручності їх аналізу. Крім того, для прямого визначення деяких із них відсутні дані широкодоступної статистики.

Для подолання ускладнень в першому наближенні прийнято використати метод індексування. Індекси впливових факторів на явище використовуються для кількісного вираження таких ознак якості життя, які не мають своїх власних одиниць, а також звести багатозначну характеристику якості життя до однозначної оцінки.

З метою визначення якості життя встановлені наступні індекси: *індекс здорового життя, індекс освіченості, купівельна спроможність населення, індекс чистої води, індекс інтелектуальної творчості і індекс безпечності життя*. Офіційний індекс якості життя розраховувався як просте середньоарифметичне розглянутих складових індексів, розрахованих по даних офіційної статистики.

В результаті проведеного аналізу динаміки складових індексу життя в українському суспільстві за 1996...2004 р.р. виявлено позитивні і негативні зміни показників. Інтелектуальна творчість населення України характеризується найнижчим рівнем, залишаючись практично однаковою. Захворюваність населення зростає, якість води погіршується. Спостерігається незначне зростання освітнього рівня і купівельної спроможності населення, що безперечно є позитивом. Однак, зважаючи на те, що в Україні, наприклад, у 2005 р. у порівнянні з Польщею ВВП на душу населення у два рази нижчий, купівельна спроможність українців значно менша, ніж у Європі. Безпека життя громадян характеризується достатньо високим рівнем і залишається сталою.

Зроблена спроба дослідити вплив тіньової економіки на фактичну якість життя. Встановлено, що фактична якість життя приблизно на 15 відсотків більша за офіційну. При загальній тенденції зниження офіційної і фактичної якості життя спостерігається їх зростання з 2000 року.

За результатами дослідження встановлено, що Європейська орієнтація України вимагає значного підвищення якості життя населення для досягнення якої необхідно:

1. Першочергово стимулювати підвищення якості освіти і інтелектуальної творчості населення, що при відносно невеликих фінансових витратах опосередковано позитивно вплине на всі інші ознаки якості життя.
2. Підвищення купівельної спроможності населення можна досягнути при зростанні ВВП, шляхом боротьби з корупцією, забезпечення зростання основних виробничих засобів, розвитку виробничої сфери.